

Prekentekest: Luk 4,31-37

Jesus tok veien ned til Kapernaum, en by i Galilea, og lærte folket der på sabbaten. De var slått av undring over hans lære, for han talte med myndighet. I synagogen var det en mann som var besatt av en uren ånd. Han satte i å rope: "Hva har du med oss å gjøre, Jesus fra Nasaret? Er du kommet for å ødelegge oss? Jeg vet hvem du er, du Guds Hellige!" Men Jesus talte strengt til ånden og sa: "Ti stille, og far ut av ham!" Den onde ånd rev mannen over ende midt iblant dem og fór ut av ham, men uten at han ble skadet. Da ble de alle grepet av forferdelse, og de sa til hverandre: "Hva er dette for slags tale? Med makt og myndighet befaler han de urene ånder, og de farer ut." Og ryktet om ham spredte seg overalt i omegnen.

Slik lyder Herrens ord.

Den 9.november 1989 falt muren mellom Øst og Vest-Berlin. Gorbatsjov hadde allerede innført glasnost i Sovjet. Så falt Sovjetsamveldet og den kalde krigens dager var endt. En ny optimisme bredte seg. Gikk det mot verdensfred? Hadde menneskeheten endelig lært at fiendskap og krig ikke førte fram? Mange statsledere og politikere uttrykte håp for fremtiden. Jeg husker politikere uttalte seg som om en ny æra var begynt, en ny tidsalder med fred. Men så ble det uro på Balkan og massakre i Rwanda. Historien siden har vist nok en gang at optimistene tok feil. Verden ble ikke det fredsparadis man hadde håpet. 11. september i fjor var en ny påminnelse om en kamp som aldri tar slutt så lenge verden består. Kampen mot ondskaper må vi aldri legge ned.

Den som har lest sin Bibel blir ikke overrasket over at ondskaper har så godt feste. Djvelen virker på mange felt i vår tid, og han har en ufattelig utholdenhet. I samtiden til Jesus var anstøtet at Jesus var sterkere enn djvelen. I vår tid er overraskelsen og anstøtet vel snarere at kirken den dag i dag snakker om denne åndelige virkeligheten, at vi ikke har lagt den i en skuff i arkivet og arkivert den under middelalderen. Det er sagt det er mer mellom himmel og jord enn de fleste andre steder. En del av virkeligheten kan vi se, men andre deler av virkeligheten ser vi bare virkningen av. Like fullt er det usynlige der som en del av virkeligheten. Gud ligger utenfor vår fatteevne. Han er ikke tilgjengelig for å forske på, men vi ser hans gjerninger. At Gud har en motstander kan vi også se av djvelens gjerninger. At det forholder seg slik kan vi tro eller la være å tro. Virkeligheten er ikke avhengig av hva vi tror om den, men Gud har gitt oss sitt Ord. Det har Gud gitt oss for at vi skal tro og erfare at hans ord er pålitelige og sanne.

I prekentekest vi har lest møter vi en mann som på et for oss uforklarlig vis har fått ondskaper inkarnert i seg selv gjennom besettelse. Foranledningen til dette kjenner vi ikke. Besettelse er en lite kjent diagnose i vår kultur og i vår tid. Men der mennesker søker alternative åndsmakter gjennom avgudsdyrkelse, og satanisme for den saks skyld, kan vi ikke utelukke at besettelse finner sted. Det

hender at misjonærer komme bort i slike tilfeller. Det er også på plass å advare mot spiritisme. Slike ting er ikke uskyldig selskapslek som noen tror.

Hvordan dette nå enn henger sammen, mannen i bibelfortellingen var besatt og hadde mistet friheten over sin egen kropp og egen vilje, han var i onde åndsmakters vold. Og ikke bare det, han var i synagogen, jødernes gudshus, tilsvarende kirken for oss. Helt inne på hellig grunn møter altså Guds motstander opp i kampen mot Guds eget folk. Han hopper ikke av ved kirkedøra, men blir med like inn. Kanskje ikke da så underlig at selv i vår inderligste søken etter Gud kan vi møte fristelsen i ulike former. Det er liksom vi blir hvasket noe i øret som får tankene inn i baner som fører til hovmod, flukt eller frykt. Vi er ikke på nøytral grunn. Et hvert menneske er en arena for åndskamp når en blir berørt av Guds ord. Derfor kan det være ubehagelig å gå i kirken, for nettopp her er åndskampen som sterkest. Et Guds barn kan aldri være besatt av djevelen, selv om vi er plaget av han. Jesus kaller den som er på avstand til å vende om, men da blir også motkreftene tydelige. Guds fiende har som mål å hindre mennesker i å følge Jesus.

Jesus var på turné. Han hadde overvunnet djevelens fristelser da han fastet i ørkenen. Så hadde han gitt sin programerklæring at fanger skulle få frihet, at undertrykte skulle settes fri. Først hadde han talt til folket på sitt hjemsted. Det falt ikke i god jord. Riktignok høstet han først begeistring, men dernest voldsom aggresjon, ja, raseri. Folket tålte ikke det han sa. Fra Nasaret kom Jesus til Kapernaum i Galilea, inn i synagogen og inn i vår prekentekst. Der ble folk først slått av undring, ikke over at han stilte diagnosen besettelse, det var folk klar over, men folk var slått av undring over hans lære, for han lærte folk med myndighet. Så gikk undringen over til forferdelse over at Jesus kunne ha en slik makt at til og med onde åndsmakter måtte vike for ham. Fra synagogen gikk Jesus hjem til Simon Peters svigermor, og han helbredet henne. Han helbredet også mange andre, og begeistring og takknemlighet fulgte i Jesu fotspor.

Hvordan kunne folk ha så ulike følelser for en og samme Jesus? Innholdet i hans forkynnelse var nok omtrent det samme over alt der han reiste og forkynte. Men reaksjonen hos menneskene han møtte varierte fra avvisning og raseri til undring og takknemlighet. Kanskje er det slik også i dag. Folk reagerer ulikt på Jesus. Noen tåler ikke å høre om Jesus. Andre er gjerne nysgjerrig på hvem Jesus er. Noen av oss tror på Jesus og satser livet på at han virkelig er den Bibelen sier han er.

Få i Kapernaum visste hvem Jesus var den gangen. De onde åndsmaktene visste det. De hadde vel en slags tro? Den kjente teologen Augustin stilte en gang et underlig spørsmål: Hva er det djevelen ikke kan tro, spurte han, og gikk så gjennom ledd for ledd i trosbekjennelsen. – Jeg tror på Gud Fader, den allmektige himmelens og jordens skaper. – Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne sønn, osv. Alt var greit for djevelen og tro, sa Augustin, men da han

kom til det punktet i tredje trosartikkel som sier; jeg tror på ... syndenes forlatelse, da sa det stopp. Alt det andre om Guds skapermakt og Jesu liv, død og oppstandelse og makt til å dømme, alt dette tror djevelen og han skjelver. Men syndenes forlatelse er bare Guds folks eiendom. Det er dette djevelen vil frarøve oss. Derfor er åndskampen så sterk, spesielt her i Guds hus. Jesus vil ha plass i våre liv. Han vil bo i sentrum av vår personlighet, - i hjertet, som vi sier. Fra sentrum i våre liv vil Jesus lede oss. Han gir oss nåde, syndsforlatelse og fred.

Tåler du å høre om Jesus? Jesus sier om seg selv: "Kom til meg, alle dere som strever og bærer tunge byrder, så vil jeg gi dere hvile." Matt 11,28. Jesus sier også: "Fred etterlater jeg dere, min fred gir jeg dere, ikke den fred som verden gir. La ikke hjertet bli grepet av angst og motløshet." Joh 14,27. Det hviskes i øret at Jesus betyr slit og strev. Det gis en fornemmelse av ufred. Men Jesus er motsatt. Fred og hvile, sier han. Det er et stort sprang inn til fellesskapet med Jesus. Det er blitt sammenliknet med å kaste seg ut på de 70 favners dyp. Vil det holde? I Jesaja 41 står det: "Vær ikke redd, for jeg er med deg. Se deg ikke rådvill omkring, for jeg er din Gud! Jeg gjør deg sterk og hjelper deg, ja, holder deg oppe med min frelserhånd." Mange har erfart at det er sant.

"Alltid freidig når du går veier Gud tør kjenne, selv om du til målet når først ved verdens ende!" Denne salmen har flere av oss pugget på skolen. Den har fulgt oss i generasjoner. Den minner oss om at Gud har tanker om hvilke veier som er gode å gå gjennom livet. Budene han har gitt oss skal verne om våre liv. Fristelsene ligger som snublesteiner langs veien, men budene står ved lag. De viser oss veien videre og hvordan vi skal komme oss på beina om vi faller. Men vi skal slippe å gå alene. Den som Jesus får satt fri, vil han selv være med og lede. Overalt møter man i vår tid en massiv kampanje mot Guds bud. Vi skal ikke være naive og tro at dette er livssynsnøytralt. Jesus har sagt at den som ikke er med meg, er mot meg, den som ikke samler med meg, han sprer. (Matt. 2,30) For Jesus finnes ikke livssynsnøytral grunn.

Ondskapen er den samme i dag. Kampen mot det onde er den samme. Jesus er den samme også i dag! Hans programerklæring var at fanger skulle få frihet, at undertrykte skulle settes fri. Gjennom eksemplet med mannen i synagogen i Kapernaum skal vi forstå at når Jesus har makt til å befale onde åndsmakter ut fra han som var besatt, ja da har Jesus også makt til å frelse deg og meg som vil gi Jesus plass i hjertet.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.